

COĞRAFYA

Soru Kitabı

Erdem Eren - Aykut Yüceil

VIDEO ÇÖZÜMLÜ

Yeni Nesil
Sorular

MEB Müfredatına Uygun
Farklı Soru Tiplerinde
Full Video Çözümlü
Kazanım Testleri
Uygulama Testleri
Sınav Testleri

Akıllı Tahta

polimat

1. ÜNİTE

Doğa ve İnsan - Coğrafya

Doğa ve İnsan - Coğrafya	8
Doğa ve İnsan - Coğrafya (Uygulama Testi)	14
Doğa ve İnsan - Coğrafya (Sınav Testi)	16

2. ÜNİTE

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri - Coğrafi Konum

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	18
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri (Uygulama Testi)	28
Coğrafi Konum	32
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri - Coğrafi Konum (Uygulama Testi)	40
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri - Coğrafi Konum (Sınav Testi)	42

3. ÜNİTE

Harita Bilgisi

Harita Bilgisi	46
Harita Bilgisi (Uygulama Testi)	56
Harita Bilgisi (Sınav Testi)	58

4. ÜNİTE

İklim Bilgisi

Atmosfer, Hava Olayları ve İklim	62
Sıcaklık.....	66
Basınç ve Rüzgârlar	74
Nem ve Yağış	84
İklim Tipleri.....	92
Türkiye İklimi.....	100
İklim Bilgisi (Uygulama Testi)	110
İklim Bilgisi (Sınav Testi).....	114

5. ÜNİTE

Doğal Sistemler

Dünya'nın Tektonik Oluşumu - Jeolojik Devirler.....	118
İç Kuvvetler	122
Kayaçlar	130
Dış Kuvvetler.....	134
Türkiye'de İç ve Dış Kuvvetler - Türkiye'nin Yer Şekilleri.....	144
Dünya'da ve Türkiye'de Sular.....	154
Dünya'da ve Türkiye'de Topraklar	158
Dünya'da ve Türkiye'de Bitkiler	162
Doğal Sistemler (Uygulama Testi)	166
Doğal Sistemler (Sınav Testi).....	170

6. ÜNİTE

Beşerî Sistemler

İlk Yerleşmeler ve Yerleşme Tipleri	174
Nüfus, Yerleşme, Göç ve Ekonomik Faaliyetler	178
Nüfus, Yerleşme, Göç ve Ekonomik Faaliyetler (Uygulama Testi)	190
Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme	196
Beşerî Sistemler (Uygulama Testi)	200
Beşerî Sistemler (Sınav Testi)	202

7. ÜNİTE

Bölgeler ve Ülkeler

Bölgeler	206
Uluslararası Ulaşım Hatları	210
Bölgeler ve Ülkeler (Uygulama Testi)	216
Bölgeler ve Ülkeler (Sınav Testi)	218

8. ÜNİTE

Çevre ve Toplum

Afetler	220
Çevre	230
Çevre ve Toplum (Uygulama Testi)	232
Çevre ve Toplum (Sınav Testi)	234

Cevap Anahtarı	237
----------------------	-----

|| 1. ÜNİTE

Doğa ve İnsan - Coğrafya

▶ Doğa ve İnsan – Coğrafya	8
----------------------------------	---

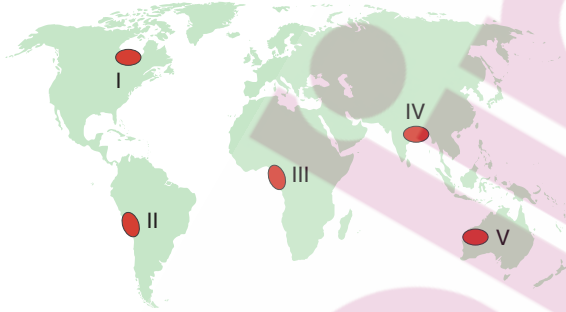

1. Coğrafya biliminin inceleme alanı, genel olarak beşeri ve doğal sistemler olarak ikiye ayrılır. Beşeri sistemler insanlar ve insanlarla ilgili faaliyetleri incelerken, doğal sistemler doğada insan etkisi olmadan oluşan olay ve olguları araştırır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi beşeri coğrafyanın inceleme alanına girmez?

- A) Ülkelerdeki ticari faaliyetlerin yoğunluğu
B) İklim olaylarının toprak oluşumuna etkisi
C) Hayvancılık faaliyetlerinin tarımla ilişkisi
D) Sanayi faaliyetlerinin coğrafi dağılışı
E) Nüfusun seyrek olduğu bölgeler

2. İklim ve yer şekillerinin elverişli olduğu alanlar nüfus ve yerleşme için uygun koşullara sahiptir.

Buna göre, haritada verilen alanların hangisinde iklim ve yer şekilleri nüfus ve yerleşme için daha elverişlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İnsan, tarih boyunca doğa ile etkileşim hâlinde yaşamıştır. (I) Hayvanları evcilleştirmiş, onların ürünlerinden ve gücünden yararlanmış. (II) Ormanlardan, çeşitli eşyaların yapımında ve meskenlerin yapı malzemesi olarak yararlanmış. (III) Yer altı ve yer üstü sularını içme ve temizlik ihtiyaçlarını giderme amaçlı kullanmıştır. (IV) Okyanus ve denizlerden ulaşım açısından yararlanmış.

Yukarıdaki parçada numaralandırılmış cümlelerden hangilerinde, insanın biyosfer ile olan etkileşimine örnek verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

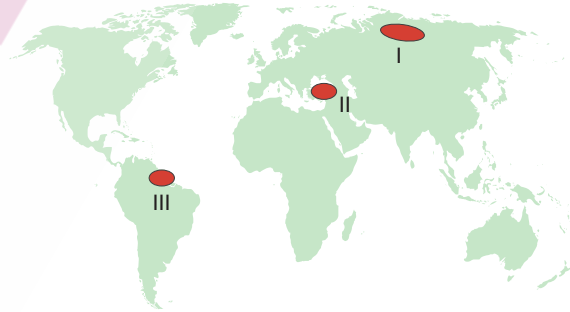
4. Aşağıdaki tabloda, insanın coğrafi ortamda yapmış olduğu bazı etkinlikler verilmiştir.

İnsan etkinlikleri		Doğayla uyumlu	Doğayla uyumlu değil
I	Tarım alanları oluşturulması için çayır ve meraların tarla yapılması		✓
II	Enerji ihtiyacının karşılanması için rüzgâr türbinleri kurulması	✓	
III	Tarımsal ürünlerin hasadı sonrasında anızların yakılması	✓	
IV	Tarım alanlarının eğime dik sürülmesi	✓	
V	Tarımsal verimi artırmak için hayvan gübresi kullanılması	✓	

Buna göre, verilen etkinliklerin doğayla uyumlu veya doğayla uyumlu değil eşleştirmelerinden hangisi yanlış işaretlenmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen alanlar için;

- I. Sibiry'a'da yaşayan insanlar yılın büyük bir kısmında kalın kürkleri giyerler.
II. Anadolu'da yaşayan insanlar yıl içinde farklı kalınlıkta giysilere ihtiyaç duyarlar.
III. Amazon Havzası'nda yaşayan insanlar ince kıyafetler giyip, yarı çıplak yaşamaktadır.

açıklamaları dikkate alındığında, giyilen giysilerin farklılık göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) İklim koşullarının B) Yer şekillerinin
C) Gelir düzeylerinin D) Nüfus yoğunluğunun
E) Doğal bitki örtüsünün

6. Aşağıdaki fotoğrafta, Japonya'da deniz üzerine inşa edilmiş Kansai Havaalanı gösterilmiştir.

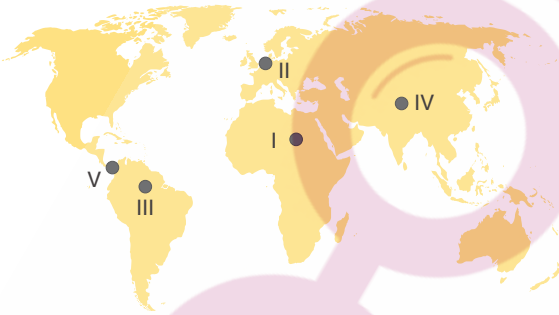
Bu yapıyla ilgili,

- I. Teknolojik gelişmeler sayesinde insanın doğaya daha az zarar verdiğini göstermektedir.
- II. Su ekosistemi üzerinde tahribata neden olmuştur.
- III. İnsanın doğa üzerinde hâkimiyetinin arttığına örnek gösterilebilir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Aşağıda Dünya üzerinde bulunan bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada verilen alanlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı alanda insanlar genellikle doğal koşullara bağlı olarak yaşarlar.
- B) II numaralı alanda insanın doğa üzerindeki etkisi fazladır.
- C) III numaralı alanda sıcak ve nemli iklim koşullarından dolayı nüfus yoğunluğu fazladır.
- D) IV numaralı alanda yer şekilleri insan yaşamını olumsuz etkiler.
- E) V numaralı alanda insan etkisiyle deniz ulaşımı sağlanır.

8. Aşağıdakilerden hangisi doğal unsurların insan yaşamına etkisine örnek değildir?

- A) Bitki örtüsünün çayırdığı alanlarda büyükbaş hayvancılık yapılması
- B) Akarsuların hızlı akışlı, dar ve derin vadilerin olduğu yerlerde elektrik üretilmesi
- C) Yer şekillerinin engebeli olduğu alanlarda tarımda makine kullanımının az olması
- D) Yazların sıcak ve kurak geçtiği alanlarda plaj turizminin gelişmesi
- E) Denizin doldurulmasıyla inşa edilen havaalanından ulaşım amacıyla yararlanılması

9. İnsanlar beslenmek, barınmak ve giyinmek gibi çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için doğadan yararlanır.

Aşağıdaki insan faaliyetlerinden hangisinin doğal çevreye verdiği zarar daha azdır?

- A) Tarla açmak amacıyla meraları yok etmek
- B) Gölleri kurutup tarım alanına dönüştürmek
- C) Tarımda kimyasal gübre ve ilaç kullanmak
- D) Güneş panellerinden elektrik elde etmek
- E) Termik santrallerde enerji üretmek

10. Aşağıda verilen doğal ortamlar ve bu ortamda unsur eşleştirmelerinden hangisinde hata yapılmıştır?

- A) Litosfer – toprak, kayaç, ova
- B) Hidrosfer – yağmur, kar, çiy
- C) Atmosfer – rüzgâr, sıcaklık, nem
- D) Biyosfer – bakteri, bitki, hayvan
- E) Litosfer – volkanizma, fay, deprem

11. İnsanlar, yaratılışından bu yana doğal koşulları denetim altına almaya çalışmış, bunda da kısmen başarı sağlamıştır. Teknolojinin geliştiği, yaşam standartlarının yükseldiği alanlarda, doğanın insan üzerindeki etkisi daha azdır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerin hangisinde oluşacak benzer bir doğal afetin, beşeri faaliyetlere ve insan yaşamına etkisi daha fazla olur?

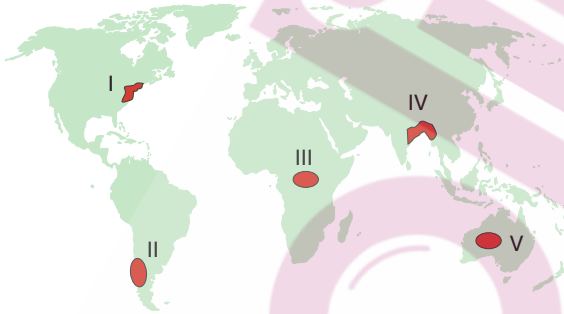
- A) Kanada B) Hollanda C) Avustralya
D) İngiltere E) Bangladeş

1. Bir volkanik patlama sonucunda yanardağdan çıkan kül-ler, gökyüzünü kaplayarak bölgedeki sıcaklık ortalamalarında uzun süreli bir düşüşe neden olmuştur.

Yukarıda anlatılan olay, aşağıda verilenlerden hangisine örnektir?

- A) Dünya'yı oluşturan doğal ortamların birbirinden etkilenmediğine
B) Beşeri faaliyetlerin doğal sistemler üzerinde etkili olduğuna
C) Doğal sistemlerin beşeri faaliyetler üzerindeki etkisine
D) Hidrosferdeki bir olayın litosferin yapısını etkilemesine
E) Litosferden kaynaklanan bir olayın atmosferi etkilemesine
2. İnsanlar çeşitli faaliyetleri sonucunda doğal ortama etki eder. Bu faaliyetlerin yoğunlaştığı yerlerde insanın doğaya olan etkisi de artar.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılmış alanların hangilerinde insanın doğaya etkisi daha fazladır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V
3. Hava küre, su küre ve taş küre Dünya'nın temel ortamlarını oluşturur. Doğada bulunan üç büyük ortamın kesişmesiyle canlılar için yaşanabilecek koşullar ortaya çıkar.

Buna göre, hidrosfer, litosfer ve atmosferin kesişim bölgesi aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Ekoloji
B) Biyosfer
C) Ekosistem
D) Biyom
E) Habitat

4. Asit yağmurları, sülfür ve azot oksit gibi kimyasal maddelerin su buharı ile birleşerek aside dönüşmesi ve su dönüşü ile yağmur veya kar olarak yeryüzüne düşmesiyle oluşur. Aşağıdaki fotoğrafta asit yağışları sonucu zarar görmüş bir orman alanı gösterilmiştir.

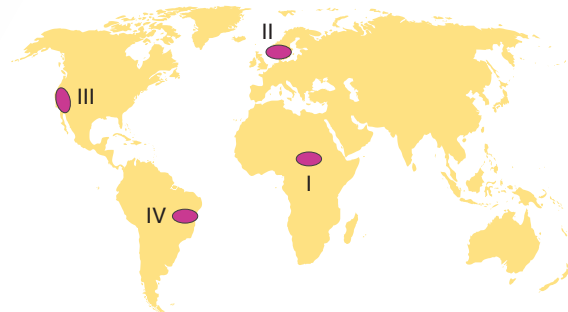
Asit yağmurları aşırı karbon salınımı sonucunda oluştuğuna göre;

- I. sanayi faaliyetleri,
II, termik enerji üretimi,
III. motorlu taşıtların yoğun kullanımı

durumlarından hangilerinin bu olaya neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

5. İlk çağlarda doğal koşulların etkisine karşı korunaksız olan insan, zamanla doğadaki tehlikelerden kendini korumaya başlamıştır. Teknolojinin gelişmesi ile doğal koşulların insan faaliyetleri üzerindeki etkisi giderek azalsa da Dünya üzerinde hâlâ doğal koşulların insan yaşamı üzerinde etkisinin fazla olduğu alanlar bulunur.

Buna göre, yukarıdaki dünya haritası üzerinde işaretlenmiş alanlardan hangilerinde doğal koşulların beşeri faaliyetler üzerindeki etkisi daha azdır?

- A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. Dünya üzerindeki beşeri faaliyetler, doğal koşulları etkilediği gibi doğal koşullar da beşeri faaliyetleri etkiler.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde beşeri faaliyetlerin doğal koşullar üzerindeki etkisinden söz edilmiştir?

- A) Yoğun sis sonucu hava ve deniz ulaşımının aksaması
B) Baraj göllerinin yapıldığı alanlarda yaşayan canlıların bir kısmının yok olması
C) Sanayi faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölgelerde doğal bitki örtüsünde bozulmalar görülmesi
D) Nükleer santrallerden çıkan atıkların toprak kirliliğine neden olması
E) Toprakta biriken kimyasal gübre artıklarının yeni bitkilerin gelişmesine engel olması

7. Coğrafya bilincinin yüksek olduğu bir ülke ve bu ülkede yaşayan insanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğal çevrenin beşeri sistemlerle uyumlu bir şekilde korunmasında sorumluluk alır.
B) Fosil yakıt kullanımının gerekliliğini anlayıp enerji kaynağı olarak kullanımının önemini kavrar.
C) Ülkesine ve dünyaya ait mekânsal değerleri anlama ve bu değerlere sahip çıkma bilinci gelişir.
D) Doğal afetleri ve çevre sorunlarını değerlendirerek bunlardan korunmanın, bu konuda önlem alınmasının önemini kavrar.
E) Doğal ve beşeri kaynakların kullanımı konusunda tasarruf bilinci gelişir.

8. Aşağıdaki tabloda, doğal ortamda bulunan bazı unsurlar buldukları ortamlarla eşleştirilmiştir.

	Litosfer	Atmosfer	Hidrosfer	Biyosfer
Yer altı suları		✓		
Kayaçlar	✓			
Yağışlar		✓		
Mikroorganizmalar				✓
Göller			✓	

Buna göre, hangisinin doğal ortamı yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Yer altı suları
B) Kayaçlar
C) Yağışlar
D) Mikroorganizmalar
E) Göller

9. Aşağıdaki tabloda, beş farklı kişinin coğrafya ödevi için incelediği konular verilmiştir.

Giden kişi	İncelediği konu
Alper	Türkiye'deki konut tipleri
Eren	Afrika'daki toprak tipleri
Ayşe	Dünyada demir yolu ulaşımı
Tolga	Avrupa'da sanayileşme
Şule	Türkiye'de kırdan kente göç

Buna göre, tabloda verilen kişilerden hangisinin ödev olarak beşeri coğrafya özelliklerini incelediği söylenemez?

- A) Alper
B) Eren
C) Ayşe
D) Tolga
E) Şule

10. Aşağıda coğrafyanın incelediği bazı konular verilmiştir.

- Nüfusun yaş, cinsiyet, eğitim, ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı
- Yeryüzünün şekillenmesinde etkili olan iç ve dış kuvvetler
- Okyanus, deniz, göl ve akarsu gibi yer üstü suları ile yer altı suları
- Haritaların hazırlanışı ve haritalardan yararlanma esasları

Buna göre, coğrafyanın incelediği alanlardan hangi bilim dalıyla ilgili konu verilmemiştir?

- A) Kartografya
B) Klimatoloji
C) Nüfus coğrafyası
D) Jeomorfoloji
E) Hidrografya

11. Coğrafya insanın yaşadığı mekânı ve onunla olan karşılıklı ilişkilerini inceler. İnsan ve onun faaliyetlerini sürdürdüğü mekân coğrafyanın inceleme konusunu oluşturur. İnsanın ilişkili olduğu bu mekân canlı ve cansız çevreden oluşur.

Buna göre, aşağıdaki doğal unsurlardan hangisi insanın ilişkili olduğu canlı unsurlardan biridir?

- A) Hava
B) Çayır
C) Göl
D) Kayaç
E) Maden

1. Coğrafyanın nedensellik ilkesine,
- Kış yağışlarının oranının en fazla olduğu iklim, Akdeniz iklimidir.
 - İklim koşulları uygun olduğu için çay tarımı Doğu Karadeniz’de yapılır.
 - Sürekli alçak basınç alanlarına Ekvator çevresinde ve 60° enlemlerinde rastlanır.

yargılarından hangilerinde örnek verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Coğrafya, geniş bir inceleme alanına sahiptir. Coğrafya bilimi, konularını incelerken çeşitli bilim dallarıyla etkileşim halindedir.

Buna göre, aşağıda verilen konulardan hangisi üzerinde çalışılırken eşleştirilen, bilim dalından daha az faydalanılır?

- A) Dünya’nın boyutları – Matematik
B) Kayaçlar – Kimya
C) Bitki örtüsü – Botanik
D) Siyasi coğrafya – jeopolitik
E) Nüfus – Jeoloji

3. Orta Çağ’da Türk-İslam ülkelerinde büyük bir aydınlanma çağı başlamış, bilimsel alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. İslamın etkisiyle namaz vakitleri, oruç süresi ve hac yollarının belirlenmesi gibi ihtiyaçların ortaya çıkması Müslüman bilim insanlarının coğrafyaya ilgisini artırmıştır. İpek ve Baharat Yolları sayesinde ülkeler arasında gelişen siyasi, ticari ve kültürel ilişkiler, büyük göç hareketleri, coğrafya biliminin gelişmesinde çok önemli rol oynamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu dönemde yaşayıp coğrafyaya katkı sağlayan Türk veya Müslüman bilim insanlarından biri değildir?

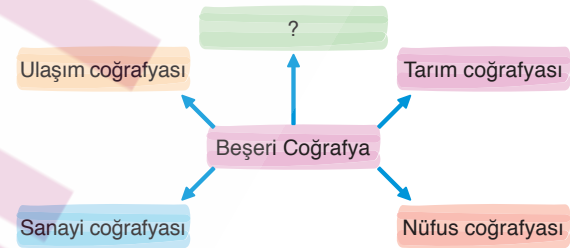
- A) Piri Reis B) İbni Batuta
C) Kaşgarlı Mahmut D) Muhammed İdrisi
E) El Biruni

4. Zeytin; (I) kış döneminde yağış, yaz döneminde ise kuraklık ister. (II) Bu nedenle en iyi yetişme koşullarını Akdeniz ikliminde bulur. (III) Türkiye’de; Ege, ve Marmara bölgeleri başta olmak üzere geniş alanlarda üretilir. (IV) Zeytin tarımının olduğu yerlerde sabun ve zeytinyağı sanayi gelişmiştir.

Yukarıdaki parçada numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde coğrafyanın dağılım ilkesinden yararlanılmıştır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki şemada beşeri coğrafyanın alt dalları gösterilmiştir.

Bu şemada yer alan boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Turizm Coğrafyası B) Biyocoğrafya
C) Siyasi Coğrafya D) Enerji Coğrafyası
E) Yerleşme Coğrafyası

6. Aşağıdakilerden hangisi coğrafyanın karşılıklı ilgi prensibiyle açıklanamaz?

- A) Levha sınırlarında deprem, volkanizma ve sıcak suların bulunması
B) Çözünabilen kayaçların bulunduğu arazilerde karsitik şekillerin görülmesi
C) Sıcak ve nemli iklim bölgelerinde nüfus yoğunluğunun az olması
D) Akdeniz Bölgesi’nde dağlar denize paralel uzandığı için yazların sıcak ve kurak geçmesi
E) İlman iklime sahip olan alüvyal ovalarda nüfus yoğunluğunun fazla olması

7. I. Doğal bitki örtüsünün bozkır olduğu İç Anadolu Bölgesi'nde küçükbaş hayvancılık gelişmiştir.
II. Dünya'da ilk yerleşmeler daha çok iklim koşullarının elverişli olduğu akarsu çevrelerinde kurulmuştur.
III. Maki bitki örtüsü Akdeniz, Ege ve Marmara kıyılarında yaygındır.

Yukarıda verilenler coğrafyanın ilkeleriyle eşleştirildiğinde hangi seçenek doğrudur?

	I	II	III
A)	Nedensellik	Karşılıklı ilgi	Dağılım
B)	Karşılıklı ilgi	Dağılım	Nedensellik
C)	Nedensellik	Dağılım	Karşılıklı ilgi
D)	Dağılım	Karşılıklı ilgi	Nedensellik
E)	Karşılıklı ilgi	Nedensellik	Dağılım

8. Aşağıda fiziki coğrafyanın yararlandığı bazı bilimler ve bu bilimlerin incelediği konular eşleştirilmiştir.

- I. Hidrojeoloji → Yer altı suları
II. Oseonografi → Göller
III. Meteoroloji → Hava durumu
IV. Potamoloji → Akarsular
V. Pedoloji → Taşlar

Buna göre, bu eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

9. Coğrafya konularını inceleyen öğrencilerden I. grup ekim, dikim, hayvancılık, balıkçılık gibi etkinliklerin yeryüzündeki dağılımını ve bu dağılımı etkili olan faktörleri incelemektedir. II. grup ise yeryüzünün şekillenmesinde etkili olan iç ve dış kuvvetleri, dağ, ova, plato gibi yeryüzü şekillerinin oluşumunu ve dağılımını inceler.

Buna göre I. ve II. grupların incelediği coğrafi olayları coğrafyanın aşağıdaki dallarından hangisi doğru olarak göstermektedir?

	I. grup	II. grup
A)	Kültürel Coğrafya	Hidrografiya
B)	Ticaret Coğrafyası	Klimatoloji
C)	Kültürel Coğrafya	Biyocoğrafya
D)	Tarım Coğrafyası	Jeomorfoloji
E)	Ticaret Coğrafyası	Kartografiya

10. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilim insanı özellikleriyle yanlış eşleştirilmiştir?

Bilim insanı	Özellikleri
A) Biruni	Dünya'nın yuvarlaklığını, hareketlerini inceleyip mevsimlerin başlangıç tarihlerini tespit etmiştir. Meridyenler arasındaki uzaklığı ve Dünya'nın yarıçapını bulmuştur. Şehirlerin deniz seviyesinden yüksekliğini belirlemiştir.
B) Galileo	Güneş'in evrenin merkezinde olduğu ve Dünya'nın diğer gezegenlerle Güneş'in etrafında döndüğü fikrini ileri sürmüştür.
C) Karl Ritter	Beşeri coğrafyanın kurucusu olmuştur. Coğrafya ilminde Tarihi Esaslar ve Mukayeseli Genel Coğrafya adlı eseri vardır.
D) Thales	Dünya'nın yuvarlak olduğuna inanmış, onun çevresini hesaplamaya çalışmış, coğrafya sözcüğünü kullanan ilk bilim insanıdır.
E) Batlamyus	Küresel Dünya yüzeyini haritalama yöntemlerini anlatmış, başta Dünya haritası olmak üzere çeşitli haritalar hazırlamıştır.

11. Aşağıda verilen, coğrafya biliminin gelişmesine katkı sağlayan Türk ve Müslüman bilim insanı ve eseri eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Piri Reis – Kitab-ı Bahriye
B) Katip Çelebi – Cihannüma
C) Kaşgarlı Mahmut – Divânü Lugâ't-Türk
D) Muhammed İdrisi – Kitab-ur Rüşandi
E) Seydi Ali Reis – Kitabü'l Muhit

12. Dünya'nın yuvarlak olduğuna inanarak onun çevresini hesaplamaya çalışan, "Dünya'nın yeryüzünün tasvirini anlamında "Coğrafya (geo = yer ve graphia = tasvir ya da anlatım)" sözcüğünü tarihte ilk kullanan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

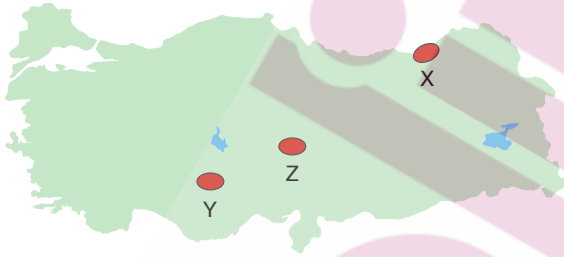
- A) Eratosthenes B) Thales C) Platon
D) Strabon E) Batlamyus

1. Aşağıdaki faaliyetlerin hangisinde insanın doğaya müdahalesi ile ilgili bilgi yoktur?

- A) İstanbul'dan İzmir'e giden otomobilin Osmangazi köprüsünü kullanması
- B) Katar'dan Almanya'ya petrol taşıyan tankerin Süveyş Kanalı'nı kullanması
- C) Çin'den İngiltere'ye yük taşıyan trenin Marmaray'ı kullanması
- D) Somali'de kuraklık nedeniyle tarım alanlarının nadasa bırakılması
- E) Antalya'da kış mevsiminde seralarda sebze yetiştirilmesi

2. Kırsal kesimlerde yaşayan insanlar, konut yapımında; ılıman ve yağışlı bölgelerde ahşap, kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde toprak ve kerpiç, jeolojik açıdan uygun alanlarda taşları yapı malzemesi olarak kullanır.

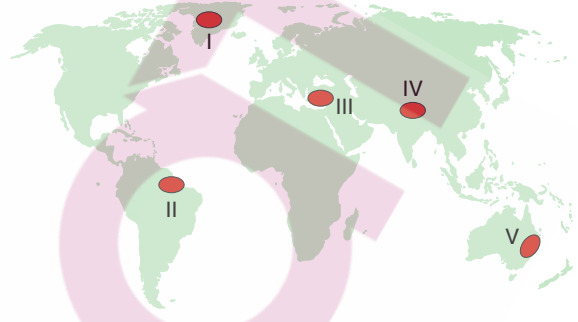
Haritada koyu renkle gösterilen alanlarda kırsal meskenlerde kullanılan yapı malzemeleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	X	Y	Z
A)	Ahşap	Kerpiç	Taş
B)	Kerpiç	Taş	Kerpiç
C)	Taş	Ahşap	Taş
D)	Ahşap	Taş	Kerpiç
E)	Taş	Kerpiç	Ahşap

3. Aşağıdakilerden hangisi doğal çevrede bulunan ve insan müdahalesi olmaksızın oluşan doğal unsurlardan biri değildir?

- A) Peribacaları
- B) Ahır hayvancılığı
- C) Toprak tipleri
- D) Levha hareketleri
- E) Basınç ve rüzgârlar

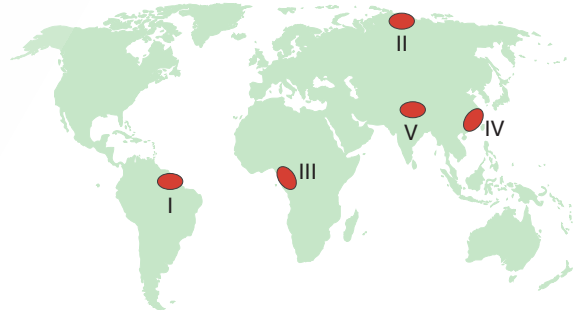
4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) I numaralı alanda insanlar konut yapımında sertleşmiş kardan yararlanır.
- B) II numaralı alanda sıcak ve kurak iklim koşulları insan yaşamını olumsuz etkiler.
- C) III numaralı alanda insanlar mevsimlere göre farklı özellikte kıyafet giymeye ihtiyaç duyar.
- D) IV numaralı alanda yer şekillerinin yüksek ve engebeli olması insan yaşamını olumsuz etkiler.
- E) V numaralı alanda ılıman iklim koşulları insan yaşamını olumlu etkiler.

5. Dünyanın bazı yerlerinde doğal koşullar insan yaşamı için uygun koşullar sunmaz. İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek için bazı zorluklarla mücadele etmek zorundadır.

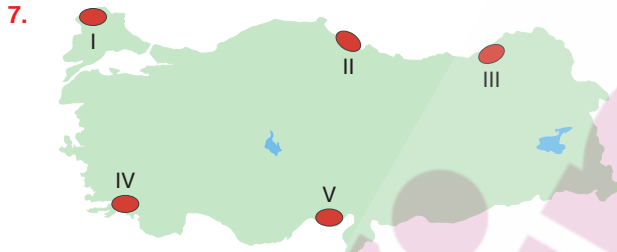
Buna göre, yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerde insanların mücadele etmek zorunda olduğu olumsuz doğal koşullardan hangisi yanlıştır?

- A) I → Gür bitki örtüsü
- B) II → Düşük sıcaklıklar
- C) III → Sıcak ve nemli iklim koşulları
- D) IV → Sıcak ve kurak iklim koşulları
- E) V → Yüksek ve engebeli yer şekilleri

6. • Devletlerin jeopolitik konumlarını ve konumlarının dış siyasetteki etkilerini inceler.
- Ekim, dikim, hayvancılık ve balıkçılık gibi etkinlikleri inceler.
- Çeşitli hastalıkların dağılışını ve bunlara etki eden faktörleri inceler.
- İnsanların kültürel özelliklerini ve bunların yeryüzüne dağılışını inceler.

Yukarıda beşeri coğrafyanın alt dallarından hangisiyle ilgili inceleme alanı yoktur?

- A) Sağlık Coğrafyası B) Kültür Coğrafyası
C) Turizm Coğrafyası D) Siyasi Coğrafya
E) Tarım Coğrafyası

Ülkemizde 1950'li yıllardan sonra tarımda makine kullanımı sürekli olarak artmasına rağmen, haritada verilen alanların hangilerinde tarımsal faaliyetlerde insan ve hayvan gücüne olan gereksinim devam etmektedir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

8. İnsanların uygarlık seviyesi yükseldikçe, doğal çevrenin insan üzerindeki etkisi azalır. Hatta insanlar teknolojik olanakların katkısıyla doğal ortam koşullarında değişiklik yapabilirler.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi insanların doğal çevreyi değiştirmesine verilecek örneklerden biri değildir?

- A) Hollanda'da denizin doldurulup polder denilen tarım alanları kazanılması
- B) İsviçre'de dağlık alanlarda tünel, viyadük ve köprülerle ulaşımın sağlanması
- C) Bangladeş'te sel ve taşkınlar sonucu yerleşme ve tarım alanlarının sular altında kalması
- D) İstanbul'da Sirkeci ile Üsküdar arasında Marmaray ile deniz altından ulaşımın sağlanması
- E) Akdeniz ve Kızıldeniz arasında Süveyş Kanalı'nın inşasıyla deniz ulaşımının sağlanması

9. Aşağıda bir yörenin bazı doğal ve beşeri özellikleri verilmiştir.

- Gür akarsularla beslenen göller tarımda sulamada kullanılır.
- Suları tatlı olduğu için balıkçılık önemli bir geçim kaynağıdır.
- Yörede bulunan bataklıklarda canlı çeşitliliği fazladır.
- Gölün suları yakınında bulunan kentte içme ve kullanma suyu olarak değerlendirilir.

Bu özellikler coğrafyanın aşağıdaki hangi alt dalı ile daha fazla ilgilidir?

- A) Hidrografya B) Klimatoloji
C) Jeomorfoloji D) Kartografya
E) Biyocoğrafya

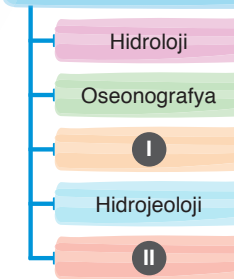
10. Osmanlı'da coğrafya, Fatih Sultan Mehmet dönemine kadar genellikle daha önceki dönemlerde yetişmiş İslam coğrafyacılarının etkisinde kalmıştır.

Fatih Sultan Mehmet'in ilk Çağ coğrafyacılarından hangisinin eserlerini Arapçaya tercüme ettirip, Osmanlı'da coğrafyanın gelişmesine olumlu katkı sağladığı söylenebilir?

- A) Batlamyus B) Strabon C) Eratosthenes
D) Thales E) Platon

11. Aşağıdaki grafikte hidrografyanın yararlandığı bilim dalları gösterilmiştir.

Hidrografyanın yaralandığı bilim dalları

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II
A)	Jeoloji	Pedoloji
B)	Potamoloji	Limnoloji
C)	Pedoloji	Limnoloji
D)	Limnoloji	Botanik
E)	Botanik	Potamoloji

1. Erdem Öğretmen doğa ve insan konusunu işlerken öğrencilerinden doğanın insana etkileriyle ilgili örnekler vermesini istemiştir. Öğrenciler aşağıdaki cevapları vermiştir.

Şule : Ülkemizde Kapadokya'da insanlar, kolay aşınabilen kayaların yaygın olduğu yerlerde konut ihtiyaçlarını kayalara şekil vererek karşılamışlardır.

Betül : Ülkemizde insanlar, sanayileşme ile artan enerji ihtiyaçlarını karşılamak için doğanın işleyişine uygun termik santraller kurmuşlardır.

Talha : Mısır'da çöl iklimi bölgesinde yaşayan insanlar, çöllerin karakteristik hayvanı deveyi ulaşım için kullanırlar.

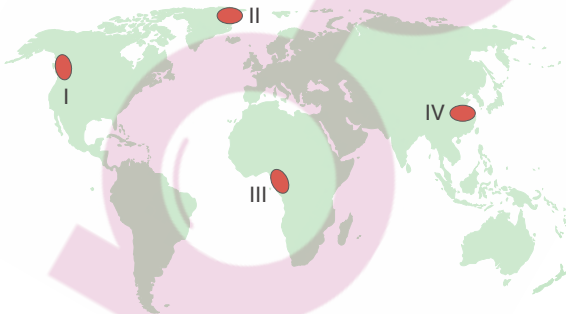
Yusuf : Danimarka'da akarsu boylarında yaşayan insanlar, akarsuları ulaşım faaliyeti için kullanırlar.

Eren : Rusya'da soğuk iklim bölgelerinde yaşayan insanlar kalın giysiler giyerek soğuktan korunurlar.

Buna göre, öğrencilerden hangisinin verdiği örnek yanlıştır?

- A) Şule B) Betül C) Talha
D) Yusuf E) Eren

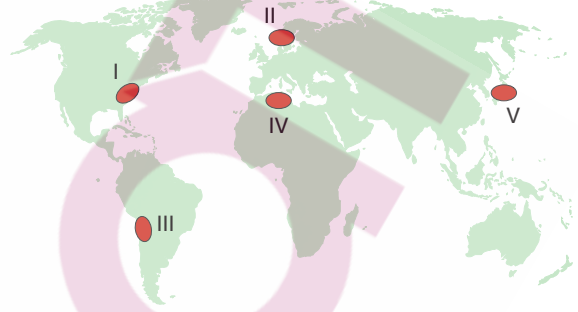
2. Doğal çevrenin insanlara sunduğu olanaklar yeryüzünde farklılıklar göstermektedir.

Buna göre, yukarıdaki haritada bulunan alanların hangilerinde insanların yıl içinde giysi değişime gereksiniminin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde insanların doğaya etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve IV B) I, II ve V C) II, III ve IV
D) II, III ve V E) III, IV ve V

4. I. Hollanda'nın tarım alanlarının önemli bir kısmının denizin doldurularak kazanılması
II. Büyük Okyanus ile Atlas Okyanusu arasında Panama Kanalı ile deniz ulaşımının sağlanması
III. Brezilya'da kırsal kesimdeki konutların ahşap malzeme ile inşaat edilmesi
IV. Güneydoğu Asya'da insanların temel besin kaynağının pirinç olması

Yukarıdakilerden hangileri, bir bölgede doğanın insan yaşamına etkisinin daha fazla olduğu örnekler arasında gösterilebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. (I) Ekvatorial iklim; özellikle Amazon ve Kongo havzaları ile Güneydoğu Asya Adalarının büyük bir bölümünde etkili olmaktadır. (II) Yıl boyunca yüksek sıcaklıkların, düzenli yağışların görüldüğü bu bölgede bitki örtüsü oldukça gür olan tropikal yağmur ormanlarıdır. (III) Yıllık ortalama sıcaklıklar 25 °C dolaylarında, yıllık sıcaklık farkı ise 2-3 °C'dir. (IV) Güneş ışınları dik ve dike yakın açılarla geldiği için her zaman konveksiyonel yağışlar görülüp yıllık yağış miktarı 2000 mm'den fazladır. (V) Sürekli sıcak ve nemli olduğundan kayalar kimyasal olarak çözünür, kırmızı renkli laterit toprakları vardır ve bu topraklar kireç ve tuz bakımından fakirdir.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde coğrafyanın dağılışı ilkesi kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

|| 2 . ÜNİTE

Dünya'nın Şekli ve Hareketleri - Coğrafi Konum

- ▶ Dünya'nın Şekli ve Hareketleri18
- ▶ Coğrafi Konum.....32

1. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın kutuplardan basık olmasıyla doğrudan ilgilidir?

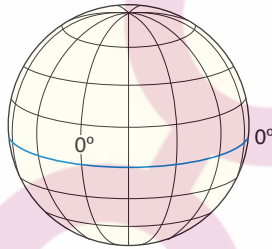
- A) Dünya'nın en sıcak yerlerinin dönenceler çevresinde olması
- B) Kutuplarda yer çekiminin fazla olması
- C) Dünya'nın Güneş'e en uzak olduğu tarihin 4 temmuz olması
- D) Meridyenlerin kutup noktalarında birleşmesi
- E) Dünya'nın bir yarısının her zaman aydınlık olması

2. Yerküre, tam bir küre şeklinde olmayıp kutuplardan hafif basık, Ekvator'dan hafif şişkindir. Yerküre'nin kendine özgü bu şekline geoit adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın geoit şeklinin bir sonucudur?

- A) İki meridyen arasındaki zaman farkının dört dakika olması
- B) Kutuplar yarıçapının Ekvator yarıçapından kısa olması
- C) Karaların her iki yarım küredeki alanlarının farklı olması
- D) Doğudaki bir merkezin yerel saatinin batıdaki bir merkez yerel saatinden ileri olması
- E) Bütün meridyenlerin kutup noktalarında birleşmesi

3. Aşağıdaki şekilde bazı paraleller ve meridyenler gösterilmiştir.

Paralel ve meridyenlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Meridyenlerin tamamı bir kutuptan ötekine uzanmaktadır.
- B) Paralellerin uzunluğu kutuplara doğru azalmaktadır.
- C) İki paralel arasındaki mesafe her yerde aynıdır.
- D) Paralellerin çevre uzunluğunun azaldığı yerlerde meridyen aralıkları daralmaktadır.
- E) Başlangıç Meridyeni en uzun meridyen yayını oluşturmaktadır.

4. Aşağıdaki tabloda beş ayrı paralelin çevre uzunluğu verilmiştir.

	Uzunluk (km)
I	10.400
II	38.800
III	28.400
IV	20.000
V	34.700

Buna göre, verilen paralellerin hangisinde Dünya'nın eksenini etrafındaki hareketi sırasında oluşan hız en fazladır?

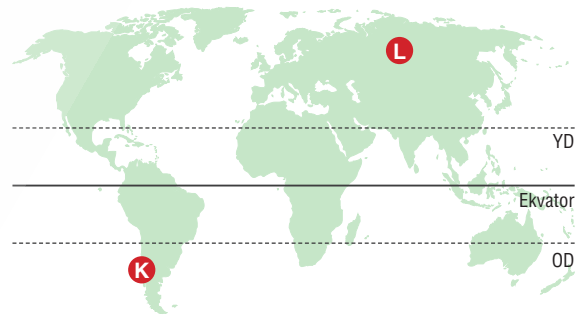
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

5. I. Meridyen yaylarının uzunluklarının eşit olması
II. İki meridyen yayı arasındaki yerel saat farkının 4 dakika olması
III. Paralel dairelerinin boylarının kutuplara doğru kısalması

Yukarıdakilerden hangileri ile Yer'in şekli arasında ilişki kurulamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

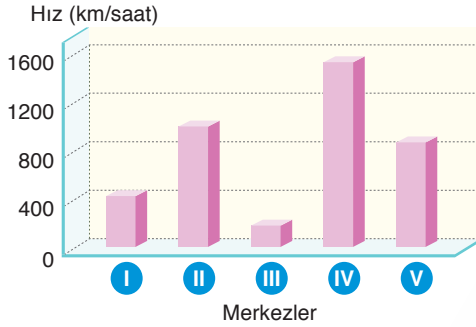
6.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerle ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi, merkezlerin enlem derecelerinin farklı olduğunu kanıtlar?

- A) Yerel saatlerinin farklı olması
- B) Tarih değiştirme çizgisine olan açısal uzaklıklarının farklı olması
- C) Aynı anda farklı mevsim özelliklerinin yaşanması
- D) Dünya'nın bu noktadaki dönüş hızlarının farklı olması
- E) Gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın farklı olması

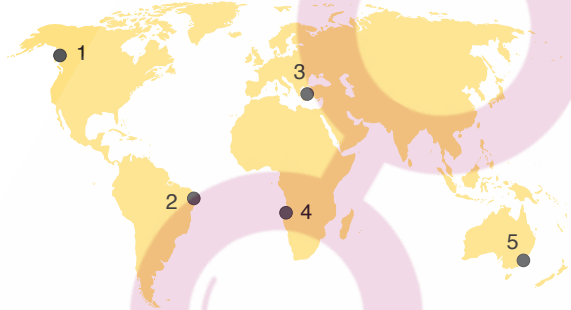
7. Aşağıdaki grafikte Kuzey Yarım Küre'de bulunan beş merkezde Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızları verilmiştir.

Buna göre, hangi iki merkez arasındaki enlem farkı en fazladır?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V
8. Aşağıda coğrafi koordinatları verilen merkezlerden hangisinde, Güneş'in doğuş ve batışı daha uzun süre izlenebilir?
- A) 60° Kuzey - 20° Doğu B) 20° Güney - 80° Batı
C) 30° Kuzey - 120° Doğu D) 5° Güney - 150° Batı
E) 45° Kuzey - 170° Doğu

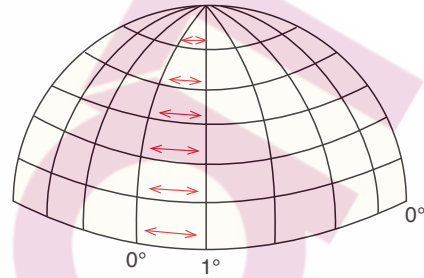
9. Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi enlem etkisiyle açıklanamaz?

- A) 1 nolu merkezde yer çekiminin en fazla olması
B) 2 nolu merkezde gurup süresinin en kısa olması
C) 3 nolu merkezde gece-gündüz süre farkının 4 nolu merkezden fazla olması
D) 4 nolu merkezde deniz suyu sıcaklığının 5 nolu merkezden fazla olması
E) 5 nolu merkezde yerel saatin daha ileri olması

10. Aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi iki meridyen arasındaki uzaklık Ekvator'dan kutuplara doğru azalmaktadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Kara ve denizlerin dağılışının
B) Yer'in şeklinin küresel olmasının
C) Dünya'nın Güneş etrafında dönmesinin
D) Kullanılan projeksiyon yönteminin
E) Meridyen yaylarının birer derece aralıklarla geçmesinin
11. Aşağıdakilerden hangisinde enlemin etkili olduğu söylenemez?
- A) Çizgisel dönüş hızının Mısır'da Türkiye'den fazla olması
B) Gece ile gündüz arasındaki süre farkının Hatay'da Sinop'tan az olması
C) Kuzey Afrika'da sıcaklığın Kongo Havzası'ndan fazla olması
D) Akdeniz'in tuzluluğunun Karadeniz'den fazla olması
E) Toros dağlarında kalıcı kar sınırının Kuzey Anadolu dağlarından yüksek olması

12. Biri Kuzey, diğeri Güney Yarım Küre'de bulunan iki noktada Dünya'nın dönüş hızının aynı olması aşağıdakilerden hangisini kesinlikle gösterir?

- A) Ekvator'a uzaklıklarının aynı olduğunu
B) İklim özelliklerinin benzer olduğunu
C) Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklıklarının aynı olduğunu
D) Yer şekillerinin benzer olduğunu
E) Denize uzaklıklarının aynı olduğunu

1. Aşağıdaki tabloda X, Y ve Z paralellerinin çevre uzunlukları verilmiştir.

Paraleller	Uzunluk (km)
X	20.000
Y	40.076
Z	34.700

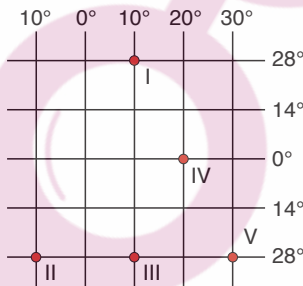
Tabloda verilen paralellerin Ekvator'dan kutuplara doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) X, Y, Z B) Y, Z, X C) X, Z, Y
D) Y, X, Z E) Z, Y, X

2. Paraleller ve meridyenlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) 30° paraleli üzerindeki iki meridyen arası kuş uçuşu mesafe, 20° paraleli üzerindeki iki meridyen arası kuş uçuşu mesafeden azdır.
B) 20° Doğu meridyeni ve 20° Kuzey paraleli üzerinde bulunan bir merkezin Ekvator'a olan uzaklığı Başlangıç Meridyeni'ne uzaklığından fazladır.
C) 90° Doğu meridyeni üzerinde şafak ve gurup süreleri farklı olan üç farklı merkez Başlangıç Meridyeni'ne eşit uzaklıktadır.
D) Paralellerin çevre uzunluğu alçak enlemlerde fazla, yüksek enlemlerde azdır.
E) İki meridyen arasındaki yerel saat farkı her enlemde aynıdır.

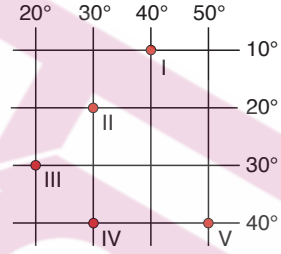
- 3.

Yerel saati Başlangıç Meridyeni'nin yerel saatinden 40 dakika ileri olan ve Ekvator'un 3108 km güneyinde bulunan bir merkez, yukarıdaki şekil üzerinde işaretli yerlerin hangisinde bulunur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 4.

Yukarıdaki şekil üzerinde mutlak konumları belirtilen merkezlerin hangisinden doğuya doğru 400 km gidilirse daha az sayıda meridyen geçilmiş olur?

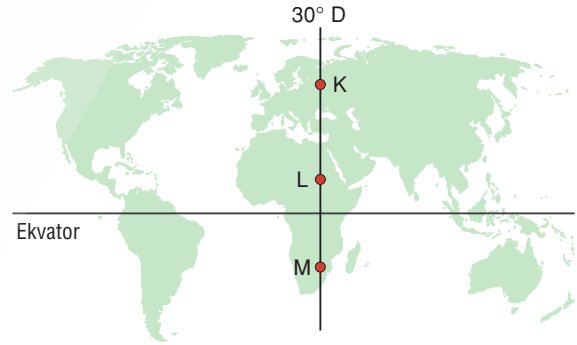
- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Meridyenler arasındaki mesafe azdır.
II. Paralel dairelerinin boyları kısadır.
III. Tan ve gurup süreleri uzundur.

Yukarıdakilerden hangileri yüksek enlemlerde yer alan bir bölgenin özellikleri arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

6. Aşağıdaki haritada 30° Doğu boylamı üzerinde yer alan K, L ve M merkezleri gösterilmiştir.

Bu merkezler için, aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğru olur?

- A) Başlangıç Meridyeni'ne eşit uzaklıkta bulunurlar.
B) Çizgisel hızları ve gündüz uzunlukları aynıdır.
C) K'den M'ye doğru gidildikçe paralellerin çevre uzunlukları düzenli olarak artar.
D) Güneş ışınlarını alma açıları birbirinden farklı, öğle vakitleri aynıdır.
E) Tarih değiştirme çizgisi ile aralarındaki boylam farkları birbirlerinden farklıdır.

7.

Ekvator'dan kutuplara gidildikçe	
Kalıcı kar sınırı	X
Alaca karanlık süreleri	Y
Gece-gündüz süre farkı	Z

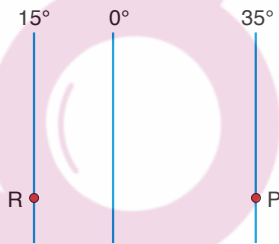
Yukarıdaki tabloda X, Y ve Z ile gösterilen yerlere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi doğru olur?

	X	Y	Z
A)	Azalır	Artar	Artar
B)	Artar	Azalır	Azalır
C)	Azalır	Azalır	Artar
D)	Artar	Artar	Azalır
E)	Azalır	Artar	Azalır

8. Aşağıdakilerden hangisi, bir yerin yerel saatini belirlemek için kullanılabilir?

- A) Gündüz uzunluğu
- B) Güneş'in ufuk üzerine çıkış süresi
- C) Günlük hareket sırasında dönüş hızı
- D) Güneş'in ufuk altında kaldığı süre
- E) Bir çubuğun gün içinde gölgesinin en kısa olduğu an

9. 35° Doğu boylamı üzerinde yer alan P noktasında tarih 19 Nisan, yerel saat ise 01.40'tır.

Buna göre, 15° Batı boylamı üzerinde yer alan R noktasında tarih ve yerel saat nedir?

- A) 19 Nisan 03.20
- B) 18 Nisan 01.40
- C) 20 Nisan 22.20
- D) 18 Nisan 22.20
- E) 19 Nisan 05.00

10. Aşağıdaki haritada verilen Ankara'da bulunan Eren, aşağıdaki haritada konumları gösterilen şehirlerdeki arkadaşlarıyla aynı anda konuşmaktadır.

Bu şehirlerden hangisinde çizgisel dönüş hızı en fazladır?

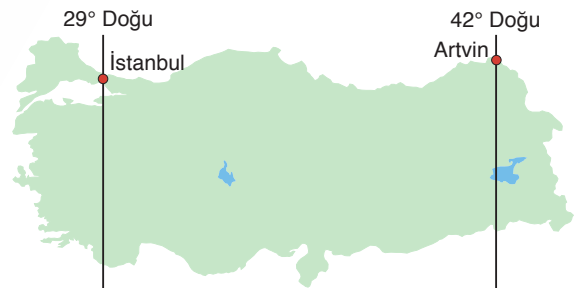
- A) Ottawa
- B) Londra
- C) Boines Aires
- D) Lagos
- E) Sidney

11. I. Yerleşme üst sınırı
II. Katılım kayaçları
III. Ulusal saat
IV. Doğal bitki örtüsü

Yukarıdakilerden hangilerini enlem etkilemez?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12. Aşağıdaki haritada İstanbul ve Artvin'in boylamları gösterilmiştir.

Buna göre, 23 Eylül'de Güneş Artvin'de doğduktan kaç saat sonra İstanbul'da batar?

- A) 10 saat 52 dakika
- B) 2 saat 16 dakika
- C) 11 saat 8 dakika
- D) 12 saat 16 dakika
- E) 12 saat 52 dakika

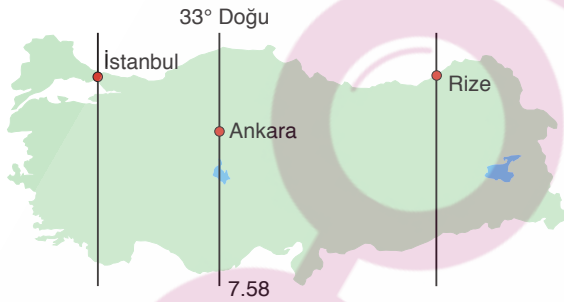
1. Farklı yarım kürelerde ve Ekvator'a eşit uzaklıkta bulunan iki merkez için aşağıdakilerden hangisi kesinlikle ortaktır?

A) Aynı anda yaşanan mevsim
B) Ekinokslardaki gündüz uzunluğu
C) Başlangıç Meridyeni'ne olan uzaklık
D) Güneş'in doğuş ve batış saatleri
E) 21 Haziran'daki gece süresi

2. 21 Mart'ta, Güneş 30° Batı boylamında doğmak üzereyken, hangi boylamda batmaktadır?

A) 0° B) 150° Batı C) 30° Doğu
D) 150° Doğu E) 80° Batı

3. Aşağıdaki haritada Rize, Ankara ve İstanbul'un konumları gösterilmiştir.

33° Doğu meridyeninde bulunan Ankara'da yerel saatin 07.58 olduğu bir anda yerel saat Rize'de 08.26, İstanbul'da 07.42 olmaktadır.

Buna göre, Rize ve İstanbul'un meridyen dereceleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Rize	İstanbul
A) 42° Doğu	28° Doğu
B) 40° Doğu	29° Doğu
C) 43° Doğu	28° Doğu
D) 40° Doğu	30° Doğu
E) 29° Doğu	40° Doğu

4. Yerel saati Türkiye'nin ulusal saatinden 1 saat ileri olan bir merkez için,

I. Yaz mevsimi yaşanmaktadır.
II. Başlangıç Meridyeni'nin doğusunda bulunur.
III. Türkiye'den 1665 km daha doğudadır.

yargılarından hangileri kesin olarak söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

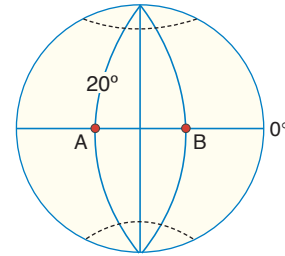
- 5.

	Enlem	Boylam
I	30° Kuzey	45° Doğu
II	25° Güney	60° Doğu
III	30° Kuzey	60° Batı
IV	45° Güney	45° Doğu

Yukarıdaki tabloda coğrafi koordinatları verilen merkezlerin hangilerinde 23 Eylül'de Güneş'in aynı anda doğup aynı anda batması beklenir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıdaki şekilde Ekvator üzerindeki konumları gösterilen A ve B noktaları arasındaki uzaklık 3552 km'dir.

20° Batı boylamı üzerinde yer alan A noktasında yerel saat 6.30 olduğuna göre, B noktasında yerel saat kaçtır?

A) 4.22 B) 6.48 C) 8.30
D) 8.38 E) 10.02

7. Güneyden esen rüzgârlar X bölgesinde sıcaklığı azaltırken, Y bölgesinde sıcaklığı artırır.

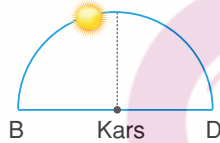
Bu durum X ve Y bölgelerinin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olmasıyla açıklanır?

- A) Yarım kürelerinin
B) Ekvator'a uzaklıklarının
C) Yer şekillerinin
D) Yer yapılarının
E) Toprak tiplerinin

8. Gece ile gündüz eşitliğinin yaşandığı bir günde, 40° Doğu boylamı üzerindeki Bingöl'de, Türkiye saatiyle 05.20'de doğan Güneş, 27° Doğu boylamı üzerindeki İzmir'de saat kaçta batar?

- A) 16.28 B) 17.08 C) 18.02
D) 18.12 E) 18.30

- 9.

Güneş, Kars'ta şekildeki konumda iken, Çanakkale'de hangi konumda görülür?

- A) B)
C) D)
E)

10. Bir merkezde yere dikilen bir çubuğun en kısa gölgesinin oluştuğu an ortak saat 12.08'dir.

Buna göre, söz konusu merkez ile ortak saat ayarı olarak kullanılan boylam arasında kaç derecelik boylam farkı vardır?

- A) 2 B) 4 C) 8 D) 16 E) 32

11. 40° Doğu boylamı üzerinde yer alan Rize'de yerel saat 15.20 iken, aynı anda Denizli'de yerel saat 14.36'dır.

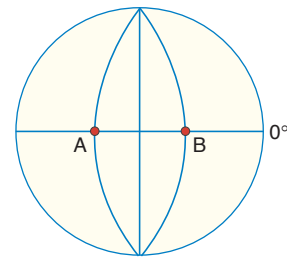
Buna göre, Denizli hangi boylam üzerindedir?

- A) 29° Batı B) 39° Doğu C) 29° Doğu
D) 39° Batı E) 33° Doğu

12. 44° Doğu boylamı üzerinde yer alan Hâkkari'de yerel saat 08.20 iken, 33° Doğu boylamı üzerinde yer alan Ankara'da yerel saat kaçtır?

- A) 07.30 B) 07.36 C) 09.04
D) 08.30 E) 09.36

13. Aşağıdaki şekilde, Ekvator üzerinde konumları gösterilen A ve B noktaları arasındaki uzaklık 4995 km'dir.

B noktasında yerel saat 08.40 olduğuna göre, A noktasında yerel saat kaçtır?

- A) 05.40 B) 03.50 C) 11.40
D) 04.22 E) 08.30

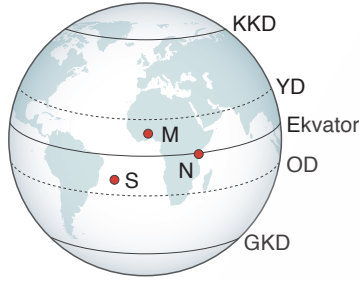

1. Güneş'in ufuk düzlemi üzerindeki yükseltisi arttıkça Güneş ışınlarının yere düşme açısı büyür.

Buna göre, 23 Eylül'de aşağıdaki enlemlerin hangisinde Güneş'in ufuktaki yükseltisi en fazladır?

- A) Ekvator
B) Yengeç Dönencesi
C) Kuzey Kutup Dairesi
D) Oğlak Dönencesi
E) Güney Kutup Dairesi

2.

Yukarıda Dünya üzerindeki konumları gösterilen merkezlerle ilgili bazı yargılar şöyledir:

- M merkezinde ocak ve şubat aylarında görülen mevsim, S merkezinde temmuz ve ağustos aylarında görülür.
- M merkezinde en kısa gölgenin ölçüldüğü tarihte N merkezindeki cisimlerin en uzun gölgeleri oluşur.
- N ve S merkezlerinde yıl içinde gölge boyları iki kez sıfır olur.
- M merkezindeki bir cismin gün ortası gölgesinin kuzeye düştüğü bütün tarihlerde S merkezindeki cisimlerin gölgesi güneye düşer.

Bunlardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

3. 23 Eylül'de Güneş ışınlarının yere düşme açısının Ekvator'dan kutuplara doğru küçülmesi aşağıdakilerden hangisine kanıt olur?

- A) Dünya'nın küre şeklinde olduğuna
B) Dünya'nın eksenini etrafında batıdan doğuya doğru döndüğüne
C) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olduğuna
D) Dünya ile Güneş arasındaki mesafenin arttığına
E) Güneş'ten gelen enerji miktarının arttığına

4. • Kuzey Kutup Kuşağı tamamen karanlık olur.
• Aydınlanma çemberi Kutup dairelerinden teğet geçer.

Özellikleri verilen gün ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Güneş, Oğlak Dönencesi'ne dik gelir.
B) Kuzey Yarım Küre'de gece süresi gündüz süresinden uzundur.
C) Herhangi bir enlemden Ekvator'a doğru gidildikçe gündüz süresi artar.
D) Kuzey Yarım Küre'de kış başlangıcıdır.
E) Güney Kutup Dairesi'ndeki merkezlerde gündüz uzunluğu 24 saattir.

5. 21 Aralık'ta öğle vakti Güneş ışınlarının X merkezine gelme açısı Y'den küçük Z'den büyüktür. Merkezler aynı boylamda yer alır.

Buna göre, bu merkezler için,

- X, Y ve Z merkezlerinin yerel saatleri aynıdır.
- X, Y ve Z merkezleri aynı yarım kürededir.
- X, Y ve Z merkezlerinin gündüz uzunlukları birbirinden farklıdır.
- Z merkezinde yıl boyunca cisimlerin gölge uzunlukları en fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisinin meydana gelmesinde Dünya'nın ekvator yarıçapı ile kutuplar yarıçapının farklı olmasının etkisinden söz edilebilir?

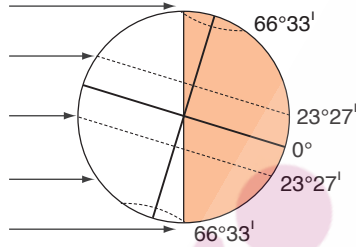
- A) Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsiminin daha uzun sürmesi
B) İki meridyen yayının toplam uzunluğunun, Ekvator çevresinden kısa olması
C) Dönencelerin $23^{\circ} 27'$ enlemlerinden geçmesi
D) Okyanus akıntılarında halkalar oluşması
E) Aydınlanma çizgisinin kutup daireleri ile kutup noktaları arasında yer değiştirmesi

7. • 21 Haziran
• 21 Aralık
• 21 Mart

Yukarıdaki tarihlerde aşağıdakilerden hangisinde bir değişme gözlenmez?

- A) Ekvator'daki cisimlerin gölge uzunluklarında
B) Aydınlanma çemberinin teğet geçtiği yerlerde
C) Ekvator'daki gece uzunluklarında
D) Orta kuşakta gece ile gündüz süreleri arasındaki farkta
E) Güney Yarım Küre'de Güneş'in doğuş saatlerinde

8.

Dünya yörüngesi üzerinde şekildeki konumda iken, Türkiye'deki bazı merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

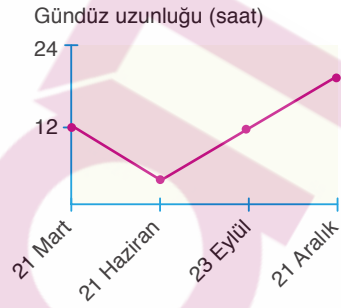
- A) Antalya'da yıl içinde en kısa gölgeler oluşur.
B) Sinop'ta geceler gündüzlerden uzundur.
C) İstanbul'da yıl içindeki en uzun gölgeler oluşur.
D) Hatay'da cisimlerin gölgesi cismin kuzey yönüne düşer.
E) Ankara'ya Güneş ışınları yıl içindeki en küçük açıyla düşer.

9. Aydınlanma çemberi eksen eğikliğine bağlı olarak yıl içinde kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yer değişir. Ancak Ekvator'u sürekli olarak iki eşit parçaya böler.

Ekvator'un aşağıdaki özelliklerinden hangisi bunun sonucu olarak ortaya çıkar?

- A) Dönüş hızının fazla olması
B) Yer çekiminin az olması
C) Sıcaklık ortalamalarının yüksek olması
D) Gece ve gündüz sürelerinin yıl boyunca birbirine eşit olması
E) Güneş ışınlarını yıl içinde iki kez dik alması

10. Aşağıdaki grafikte bir merkezin yıl içindeki gündüz uzunlukları gösterilmiştir.

Bu merkez aşağıdaki enlemlerden hangisinde yer alır?

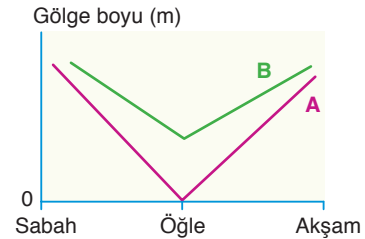
- A) 30° Kuzey B) 30° Güney C) 60° Kuzey
D) 15° Güney E) 60° Güney

11. Yerküre'nin günlük ve yıllık hareketinin bazı ortak sonuçları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A) Gündüzlerin uzayıp kısılması
B) Sıcaklık farklarının oluşması
C) Gölge boylarının değişmesi
D) Kayaçların fiziksel olarak parçalanması
E) Güneş ışınlarının geliş açılarının değişmesi

12. 21 Mart tarihinde iki ayrı merkezde yatay bir zemine dik olarak yerleştirilen çubukların gün içerisindeki gölge değişimleri aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Buna göre merkezler için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

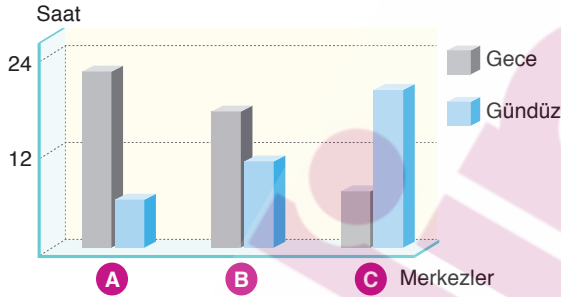
- A) A'nın paralel uzunluğu B'den küçüktür.
B) A'ya Güneş ışınları yılda 2 kez dik gelir.
C) A ve B farklı enlemlerdir.
D) B kutup bölgesine daha yakındır.
E) A ve B'nin Yengeç Dönencesi'ne uzaklıkları farklıdır.

1. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın eksen hareketinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Rüzgârların yönlerinden sapsması
- B) Dinamik basınç kuşaklarının oluşması
- C) Çizgisel dönüş hızının kutuplara doğru azalması
- D) Kayaçların fiziksel olarak ufalanması
- E) Meltem rüzgârlarının yön değiştirmesi

2. Aşağıdaki grafikte 21 Aralık tarihinde A, B ve C noktalarındaki gece ve gündüz süreleri gösterilmiştir.

Buna göre, bu noktalarla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) A ve B noktaları Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
- B) B'nin çizgisel dönüş hızı C'den fazladır.
- C) A'da yer çekimi B'den fazladır.
- D) A'ya Güneş ışınları C'den dik gelir.
- E) B Ekvator'a C'den yakındır.

3. Aşağıdakilerden hangisi, 23 Eylül günü Dünya'da meydana gelen olaylardan biri değildir?

- A) Aydınlanma çemberi kutup dairelerinden geçer.
- B) Aynı boylam üzerindeki noktalarda Güneş aynı anda doğar, aynı anda batar.
- C) Ekvator'da yatay bir düzlemde öğle vakti gölge oluşmaz.
- D) Güney Yarım Küre'de ilkbahar mevsimi başlar.
- E) Güneş tam doğudan doğup tam batıdan batar.

4. Güneş'in doğuşundan batışına kadar geçen süreye gündüz denir.

	Güneş'in doğuş saati	Güneş'in batış saati
X	06.00	18.00
Y	03.00	21.00
Z	08.00	16.00

Buna göre 21 Aralık tarihinde Güneş'in doğuş ve batış saatleri verilen X, Y ve Z noktalarının yer aldıkları konumlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	X	Y	Y
A)	Ekvator	Kuzey Yarım Küre	Güney Yarım Küre
B)	Kuzey Yarım Küre	Ekvator	Güney Yarım Küre
C)	Ekvator	Güney Yarım Küre	Kuzey Yarım Küre
D)	Güney Yarım Küre	Ekvator	Kuzey Yarım Küre
E)	Kuzey Yarım Küre	Güney Yarım Küre	Ekvator

5. 21 Aralık tarihinde aşağıda verilen şehirlerden hangileri arasında yapılan seyahatta gündüz süreleri kısalırken, yerel saat daha ileri olur?

- A) Hatay'dan Kars'a
- B) İstanbul'dan Diyarbakır'a
- C) Adana'dan İzmir'e
- D) Şanlıurfa'dan Ankara'ya
- E) Trabzon'dan Antalya'ya

- 6. • P merkezindeki bir cismin gölgesi 21 Mart tarihinde güneye, 21 Aralık tarihinde kuzeye düşmektedir.
- R merkezindeki bir cismin gölgesi yıl boyunca kuzeye düşmektedir.

Buna göre, merkezlerin bulunduğu enlem dereceleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	P	R
A)	20° Kuzey	Ekvator
B)	Yengeç Dönencesi	Ekvator
C)	Ekvator	50° Kuzey
D)	10° Güney	40° Kuzey
E)	20° Güney	20° Kuzey

7. Aşağıdaki haritada bazı kentler gösterilmiştir.

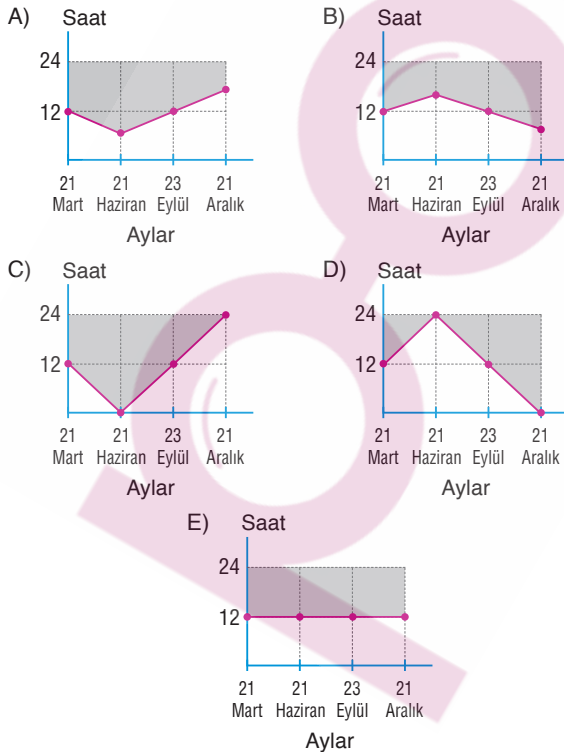
21 Haziran tarihinde haritadaki hangi kentte gündüz süresi daha kısadır?

- A) İzmir B) Sinop C) Ankara
D) Iğdır E) Hatay

8. Dünya'nın günlük hareketine bağlı olarak gece ve gündüz birbirini izlemektedir. Yer ekseninin eğik olması sonucu ise gece ve gündüz süreleri uzayıp kısalmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki grafiklerden hangisi Güney Yarım Küre'de ve orta kuşakta olan bir merkeze aittir?

■ : Gece □ : Gündüz

9. Ekvator'da gece-gündüz süreleri yıl boyunca birbirine eşittir. Kutup dairelerinde gün dönümü tarihlerinde gece ile gündüz arasındaki süre farkı 24 saati bulur. Dolayısıyla Ekvator'dan uzaklaştıkça gece-gündüz sürelerinin yıl içinde değişimi artar.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisinde gece-gündüz uzunluğu yıl içinde en az değişir?

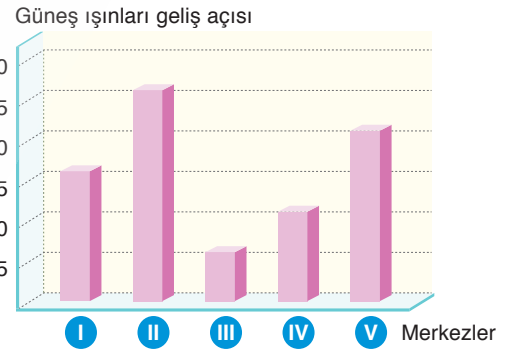
- A) Rize B) Erzurum C) Sivas
D) Edirne E) Muğla

10. I. Kuzey Yarım Küre'de en uzun gece yaşanması
II. Oğlak Dönencesi'nin güneyinde gölge boyunun en kısa olması
III. Ekvator'un kuzeyindeki bütün dağların güney yamaçlarında güneşlenme süresinin daha uzun olması
IV. Yengeç Dönencesi'nin kuzeyindeki noktalara Güneş ışınlarının en büyük açıyla gelmesi

Yukarıdakilerden hangileri aynı tarihte yaşanır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Aşağıda 23 Eylül günü Kuzey Yarım Küre'de yer alan beş merkezde öğle vakti Güneş ışınlarının geliş açıları verilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. merkezde cismin boyu ile gölge boyu eşittir.
B) II. merkezde gürup süresi IV. merkezden kısadır.
C) III. merkezde gündüz süresi V. merkezden fazladır.
D) III. merkez Kuzey Kutup Dairesi ile Kuzey Kutup Noktası arasında yer alır.
E) IV. merkezin paralelinin çevre uzunluğu III. merkezden fazladır.